

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

כ"ט בנובמבר הזכות למדינה ותוכנית החלוקה

**דמויות ביישוב היהודי שהתבטאו בנושא חלוקת
ארץ ישראל לשתי מדינות (יהודית וערבית).**

[דוד בן גוריון](#)

[חיים ויצמן](#)

[אבא הלל סילבר](#)

[מנחם בגין](#)

[יהודה לייב הכהן פישמן מימון](#)

[יצחק טבנקין](#)

[הרב ד"ר יהודה לייב מאגנס](#)

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

דוד בן גוריון

שם:	דוד
שם משפחה:	בן גוריון
שם משפחה קודם:	גרין
תאריך לידה:	1886
מקום לידה:	פלונסק, אז רוסיה
מצב משפחתי:	היה נשוי לפולה, שלושה ילדים: גאולה, עמוס, רננה
מקום מגורים:	תל-אביב, אח"כ שדה בוקר בנגב
מקצוע והשכלה:	למד משפטים בקושטא, אך לא עסק במקצוע זה, רועה צאן בסג'רה, מנהיג פוליטי.
ציוני דרך בחייו:	עלה לארץ ב-1906, בזמן מלחמת העולם הראשונה גורש מהארץ. ממארגני הגדוד העברי, מזכיר ההסתדרות, יושב ראש הסוכנות היהודית ויו"ר ההנהלה הציונית. בתפקידו זה הופיע בפני ועדת אונסקו"פ וטען לזכותם של היהודים למדינה משלהם. ב-1948, הכריז על הקמת המדינה, כיהן כראש ממשלה ושר הביטחון עד 1953.
הערות:	אחרי פרישתו מראשות הממשלה, עבר להתגורר בקיבוץ שדה בוקר בנגב. בכל עיר יש על שמו רחובות ושכונות. שדה התעופה של מדינת ישראל נקרא על שמו וכן גם האוניברסיטה בבאר שבע.

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

נאום בן גוריון בוועד הפועל של הסתדרות העובדים (שלושה בדצמבר 1947)

אין ספק שבהחלטה זו קוצצו שאיפותינו; אין ספק שבהחלטה זו קופחו התחייבויות בינלאומיות שניתנו לנו, אף הן על ידי אומות העולם, לאחר מלחמת העולם הראשונה. ברור שבהחלטה זאת צומצם השטח של ארץ העם היהודי. באופן מיוחד אי אפשר שלא לציין, שירושלים נעשתה בינלאומית, שלמעלה משלושים נקודות שלנו נשארו בשטח הערבי, שכמעט כל ההרים ניטלו מאתנו, ושדרך כלל הגבולות שהותוו למדינה היהודית הם משונים מאוד. מסופקני אם היו פעם גבולות כאלה באיזה מדינה שהיא. ועם זה נדמה לי שזהו אולי ההישג הגדול ביותר שהשיג העם היהודי בהיסטוריה שלו בבת אחת מאז היה לעם. ההישג הגדול שהשיג בבת אחת. אם המדינה הזאת תקום ותתקיים, יהיה בידינו רוב חוף הים, רוב עמקי הארץ, רוב מקורות המים שבצפון, רוב השטחים של מערב ארץ ישראל, אפשרויות גדולות של פיתוח והתיישבות, ולבסוף שני ימים: ים תיכון וים סוף. זוהי הארץ היחידה בעולם, כמדומני, שאיננה זקוקה לתעלת סואץ כדי ללכת למערב ולמזרח – יש לה גם ים למערב וגם ים למזרח. ומבחינה פוליטית; זוהי העובדה הראשונה בהיסטוריה האנושית, שהקמת מדינה חדשה אושרה למפרע על ידי רוב האנושות, על ידי רוב המדינות בעולם, על ידי כל הדמוקרטיות באירופה ובאמריקה. ולבסוף, עובדה בעלת חשיבות מוסרית ופוליטית כבירה (הן מבחינה פנימית והן מבחינה חיצונית), שבין הרוב הזה היו יחד אמריקה ורוסיה.

מתוך: גדליה יוגב (עורך), **תעודות מדיניות ודיפלומטיות : דצמבר 1947-מאי 1948**, הוצאת ארכיון המדינה, ישראל, עמ' 22.

דברי בן גוריון במועצת מפא"י (12 בינואר 1949)

כשהסכמנו ב-29 בנובמבר [לקבל את תוכנית החלוקה] "הסכמנו ברצינות. היינו מוכנים לקבל את זה לא משום שזה היה טוב וצודק, אלא היינו מוכנים לקבל פחות, מתוך שלום, בהסכם בינלאומי, ויהודי-ערבי, מאשר יותר במלחמה."

[משה שרת ומורשתו, אתר העמותה למורשת משה שרת.](#)

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

חיים ויצמן

שם:	חיים
שם משפחה:	וייצמן
תאריך לידה:	1874, נפטר בשנת 1951, קבור ברחובות
מקום לידה:	פינסק, אז חלק מהאימפריה הרוסית
מצב משפחתי:	היה נשוי לוורה, בנו בנימין שירת כטייס בצבא הבריטי, שם מצא את מותו במלחמת העולם השנייה.
מקום מגורים:	רחובות
מקצוע והשכלה:	דוקטור לכימיה
ציוני דרך בחייו:	פעיל בתנועה הציונית מתקופת הקונגרס הציוני. ממקימי הפראקציה הדמוקרטית, אחד הפעילים למען הצהרת בלפור, מ-1920 היה, לסירוגין, נשיא ההסתדרות הציונית, צידד בקו פרו בריטי, עם קום המדינה נבחר על ידי הכנסת הראשונה לכהן כנשיא המדינה. ב-1947 פעל לקבלת החלטת החלוקה בעצרת האו"ם והשתדל אצל נשיא ארה"ב, הארי טרומן, שישפיע על תמיכה בחלוקה ועל הכללת הנגב בתחום שטחה של המדינה היהודית.
הערות:	הקים ברחובות את מכון זיו, שלאחר מותו נקרא על שמו "מכון ויצמן" – מוסד מדעי בעל מוניטין עולמי. על שמו נקראו רחובות, שכונות בכל רחבי הארץ וכן היישובים כפר הנשיא בגליל, גן חיים בשרון, ובית הספר אשל הנשיא בדרום. בן אחיו עזר ווייצמן כיהן כנשיא המדינה.

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

חיים ויצמן – דברים בקונגרס הציוני ה-22 בבאזל (16 בדצמבר 1946)

איני יודע, אם דווקא הרגע הזה הוא שעת כושר לבוא בהצעת חלוקה. אבל חושבני, שככל שנחכה יותר, המצב לא ישתנה אלא לרעה... ישנה מציאות מסוימת, ישנן עובדות מסוימות, שאין בכוחם של הנאומים היפים ביותר לבטלן. למשל: העובדה, ששטחה של ארץ ישראל הוא עשרת אלפים מיל רבוע ולא יותר. הלוואי והיו במקומם מאה אלף מיל רבוע! אילו הכניס אותנו משה רבנו לארצות הברית של אמריקה, ודאי שחיינו עתה היו נוחים יותר. אבל משה רבנו ויהושע תקעו יתד על יד הירדן דווקא – ומנת גורלנו הם חיי סבל... כאשר אומרים כי אנחנו נלך ונשתלט על מיליון, או מיליון ורבע הערבים, ובבנה את שממותיה של ארץ זו, ונאמר לערבים, שהם יהיו בעלי זכויות שוות אתנו – משיבים לנו הערבים: מדוע לא להיפך?... הרי אתם תהיו שווים זכויות אתנו. כשם שאנחנו איננו רוצים להיות מיעוט בארץ ישראל, כך גם הערבים אינם רוצים בכך; מה שהוא מן הצדק והיושר בשבילנו, זהו מן הצדק והיושר גם בשביל הערבים. הלא כל אלה הן קושיות עצומות. וכי סבורים אתם, שיכולים לדלג עליהן בנאומים הגדולים והיפים ביותר?

זה הגורם הדוחף אותנו להצעת חלוקה. היא אינה רצויה לי, בדיוק כשם שאינה רצויה לכם. ואני גם מאמין ב"והיה כאחרית הימים".

ותמיד אני אומר לידידנו הטובים מ"המזרחי"... מדוע אינכם בוטחים בריבוננו של עולם? הוא עתיד לקיים את הבטחתו; הוא עתיד לתת את ארץ ישראל ליהודים כשיגיע המועד, ואתם אל נא תדחקו את השעה. לפי שעה עושים אנו, יהודים פשוטים ובני חלוף, את אשר ביכולתנו. הדבר שביכולתנו אינו דבר שלם ואינו דבר מושלם. ייתכן שיעברו מאות שנים, עד שיתקיימו הדברים שהבטיח לנו אלוהים. אולי יעבור זמן ארוך יותר או ארוך פחות. אין אני שובר לי את ראשו של ריבון עולם; זה הוא עסקו שלו.

מתוך: לואיז פיישר וימימה רוזנטל (עורכים), **חיים ויצמן: הנשיא הראשון**, ארכיון המדינה, 1994, עמ' 476-478.

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

אבא הלל סילבר

שם:	אבא הלל
שם משפחה:	סילבר
תאריך לידה:	1893
מקום לידה:	ולדיסלבוב, מחוז וילנה
מצב משפחתי:	היה בעל אישה וילדים
מקום מגורים:	ניו יורק וקליבלנד
מקצוע והשכלה:	רב רפורמי ומדינאי יהודי
ציוני דרך בחייו:	מראשי התנועה הציונית בארה"ב, פעל במישור הדיפלומטי להקמת מדינת ישראל. בשנים 1938-1948 כיהן כיו"ר ארגון ציוני אמריקה, המגבית היהודית המאוחדת, ותמך בתנועת המחתרות בארץ ישראל. כיו"ר הנהלת הסוכנות היהודית בניו יורק, הופיע בפני ועדת אונסקו"פ בשם העם היהודי כולו וקרא לאישורה של תוכנית החלוקה. נפטר ב-1963 ונקבר בקליבלנד, אוהיו. רחובות רבים במדינת ישראל נקראים על שמו, וכן כפר הנוער כפר סילבר.

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

נאומו ד"ר אבא הלל סילבר (יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית באמריקה) בפני ועדת אד הוק (שניים באוקטובר 1947)

יש עוד שינויים הנדרשים ושנדון בהם בשלב מאוחר יותר. אם נשוב לפתרון היסוד של החלוקה המוצע על ידי הוועדה המיוחדת יש לומר, כי הוא כולל, כאשר אמרנו, קורבנות קשים מאוד מצד העם היהודי. אבל אם קורבנות כאלה הם התנאי לפתרון דחוף וסופי, נהיה מוכנים לקבל את האחריות על ההמלצה להסכים להצעה זו שנמליץ בפני המוסדות העליונים של תנועתנו בכפיפות כמובן לדיון נוסף על החוקה ועל התקנות הטריטוראליות שיתנהלו, כפי שאנו מניחים, במהלך הישיבות האלה. אנו מוכנים לכך, משום שההצעה נותנת אפשרות להקים מיד מדינה יהודית, והוא האידיאל אשר עמנו שאף לו ללא הרף במשך מאות בשנים, ומשום שהוא מבטיח לנו מיד עלייה יהודית בלתי פוסקת, שאינה אפשרית כפי שהוכיחו המאורעות אלא בתנאי מדינה יהודית. אנו נעשה כן גם מפני הרצון לתרום חלקנו לפתרון בעיה בינלאומית חמורה, וגם כהוכחה לנכונותנו להצטרף למשפחת העמים במאמץ להביא סוף סוף שלום לארץ רבת הייסורים היקרה ללב האנושות.

מתוך: רות גביזון, [שישים שנה להחלטת כ"ט בנובמבר, 1947](#), מרכז מציל"ה למחשבה ציונית יהודית ליברלית והומניסטית, ירושלים, תשס"ט, עמ' 285.

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

מנחם בגין

שם:	מנחם
שם משפחה:	בגין
תאריך לידה:	1913
מקום לידה:	בריסק, בלארוס
מצב משפחתי:	היה נשוי לעליזה ולהם שלושה ילדים, בכורו זאב בנימין (בני) בגין היה שנים רבות שר וחבר כנסת מטעם מפלגת הליכוד, וח"כ במפלגת תקווה חדשה.
מקום מגורים:	תל אביב וירושלים
מקצוע והשכלה:	משפטן
ציוני דרך בחייו:	חבר תנועת הנוער בית"ר והתנועה הרוויזיוניסטית ומפקד מחוז בית"ר בבריסק. במלחמת העולם הראשונה, עסק בהעלאת בית"רים לארץ ישראל ונאסר כמה פעמים בגין פעילותו הציונית, עלה ארצה ב-1942 כחייל בצבא אנדרס. ב-1943 מונה למפקד האצ"ל. עם פירוקו הקים את תנועת "חירות", וב-1977 היה לראש ממשלת ישראל בראשות הליכוד. ב-1977 חתם על הסכם שלום עם מצרים וב-1982 הוביל את מלחמת שלום הגליל. ב- 1983 פרש מהפוליטיקה וב-1992 נפטר ונקבר בהר הזיתים.

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

מנחם בגין על הצעת החלוקה (שידור מתאריך 3.9.1947)

בימי מבוכה אלה, לאור ההמלצות של ועדת האו"ם ולאור התגובה של מוסדות הכניעה ואנשי התבוסה, צריך לחזור ולהזכיר אמיתות פשוטות, עובדות-יסוד היסטוריות, עובדות פוליטיות שאינן ניתנות לערעור:

א. ארץ ישראל היא מולדתו של עם ישראל. גבולותיה נקבעו על-ידי האלהים וההיסטוריה. שטחה משתרע מן הים הגדול עד המדבר אשר מעבר לירדן מזרחה ומדן ועדי באר-שבע.
ב. ירושלים הייתה ותהיה בירתה הנצחית של המולדת העברית.
ג. עם ישראל לא השלים ולעולם לא ישלים עם כריתת שטח כלשהו מגופה של המולדת.
ד. כל חלוקה של ארץ-ישראל – בין זו שהביאה לידי הפקעת עבר הירדן מזרחה ובין זו המוצעת עתה – היא בלתי חוקית. תהא זו זכותו וחובתו של עם ישראל, לבטל את החלוקות ולאחד מחדש את חלקי המולדת לשלמותם ההיסטורית תחת שלטון עברי ריבוני, שיבטיח שוויון זכויות מוחלט לכל אזרחי הארץ.

ה. כל מוסד יהודי שיסכים לביתור הארץ לא ייצג את עם ישראל.

ו. החתימה של מוסדות, או יחידים יהודיים, על חוזה החלוקה בטלה ומבוטלת. ממילא יש לראות כל חוזה חלוקה למשולל יסוד חוקי.

ז. הפתרון לבעיה היהודית בעולם קשור קשר בל ינתק בפתרון צודק לבעיית ארץ-ישראל. פתרון כזה משמעו: החזרת המולדת העברית לבעליה החוקיים, ומתן זכות חוקית ואפשרות מעשית לכל יהודי שירצה בכך לחזור למולדתו.

ח. "פתרון" החלוקה, המבוסס על הפקעת 85% משטחה של ארצנו, שולל מאת כל בני עמנו את זכותם החוקית לחזור לשטחים המופקעים, שהם חלק בלתי נפרד של מולדתם, ושולל מאת 97% של גולי עמנו את האפשרות המעשית לחזור למולדת בכלל.

"המדינה היהודית", כפי שהוצעה על-ידי הוועדה, תהא מורכבת משני חלקים: מגטו יהודי-ערבי, צר בשטח וצפוף באוכלוסין, וממדבר רחב ידים ובלתי מאוכלס. בגטו ישנה כבר היום צפיפות ממוצעת של שלוש מאות נפש לקילומטר מרובע; יישובו החלקי האפשרי של המדבר ידרוש עשרות בשנים – ואף אז לא תוכל אוכלוסייתו לעלות על כמה מאות אלפי נפשות. יוצא, אפוא, שרק מתי מספר – לכל היותר ממאתיים עד שלוש מאות אלף מבין גולי עמנו יוכלו להיכנס ל"מדינת" החלוקה במשך שנים רבות שלפנינו... ברור לכל מי שאינו מוכן למכור למען חיי שעה עלובים את מולדתו ולהפקיר, למען שלותו החולפת, את עמו, כי "פתרון" החלוקה, אם יבוצע, כמוהו כשואה לאומית היסטורית. העם היהודי ייקרא למנוע את השואה הזאת.

הארגון הצבאי הלאומי קורא לכל נאמני העם ולכל נאמני המולדת, להקים גוף על-מפלגתי, שינהל את המלחמה – הן בשדה המדיניות הבין-לאומית והן בשדה הקרב – להצלת המולדת מסכנת הביתור ולהצלת העם מפיזור ומכליה.

ציון כולה שלנו. עם ישראל על מיליוני בניו ישוב ציונה. דגל החרות העברי יתנוסס על ירושלים ועל רבת-עמון.

[נאום מנחם בגין בתגובה להצעת החלוקה, 3.9.1947, אתר דעת](#)

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

יהודה לייב הכהן פישמן מימון

שם:	יהודה לייב הכהן
שם משפחה:	מימון (פישמן)
תאריך לידה:	1875, נפטר בשנת 1962
מקום לידה:	בסרביה, חבל ארץ על גבול רוסיה רומניה
מצב משפחתי:	היה נשוי, בת אחת גאולה
מקום מגורים:	ירושלים
מקצוע והשכלה:	רב, חבר מועצת העם ומינהלת העם, שר הדתות בממשלה הראשונה
ציוני דרך בחייו:	ממייסדי "המזרחי" וראשיה. היה עוזרו של הרב ריינס. עלה לארץ בשנת 1913. אחרי מלחמת העולם הראשונה, הקים עם הרב קוק את הרבנות הראשית בארץ ישראל. משנת 1935, היה חבר ההנהלה הציונית. בין החותמים על מגילת העצמאות. הקים את מוסד הרב קוק וכתב ספרים ומאמרים רבים.
הערות:	אחרי "השבת השחורה" נאסר וישב במחנה המעצר בלטרון. בתו הייתה נשואה ליצחק רפאל, שהיה גם הוא שר דתות. אחותו עדה מימון הייתה חברת כנסת מטעם מפא"י. על שמו נקראים כפר מימון, מושב בנגב, וכן מדרשה לתורה בשם יד הרב מימון, שהיום היא חלק ממוסד הרב קוק.

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

דברי הרב י"ל מימון (פישמן) בקונגרס העשרים*

אין אני מדבר בשם ההנהלה אלא בשמי אני, כחבר המזרחי... ואף על פי כן אני נגד החלוקה... אילו היינו מוחים מיד לאחר ששמענו על החלוקה, אילו היה ד"ר ויצמן מיד לאחר ישיבתה של הוועדה המלכותית... מגייס את דעת הקהל היהודית נגד החלוקה הזאת – כי אז לא היינו באים עד הלום. גם הועד הפועל חטא: הוא קיבל אמנם החלטה נגד החלוקה, אך נתן להנהלה את הרשות לשאת ולתת ולברר מה היא ההצעה המוצעת לנו.

וייצמן רצה לנחמנו ב"אחרית הימים"... ועתה הוא מאמין שאיננו יכולים לקבל ארץ ישראל כולה. לפני שבע או שמונה שנים לא יכולנו לצפות כלל להשיג מדינת יהודים, והנה את אשר לא פיללו אז – בא לנו. אם כן, הרי יכולים אנו לקוות שבעוד שבע או שמונה או עשרים שנה נשיג את ארץ ישראל כולה, ולמה אפוא נוותר?

אבל אנו שרויים בפחד... עקב הכרזותינו על המדינה הדו לאומית: אמרנו שגם לערבים יש חלק בארץ ישראל – והנה התוצאות!

ואילו היו נותנים לנו את כל א"י, בלי ירושלים לא הייתי חותם על ההסכם; בלי ירושלים אין ערך לכל א"י כולה. אם עד כה חטאנו, אין אנו צריכים לפחות להוסיף חטא על פשע. כל העולם היהודי, כל ההסתדרות הציונית צריכים להתאחד כדי להעביר את רוע הגזירה של חלוקת הארץ ואנו נצליח במלחמתנו!

* למרות עמדה זו, תמך הרב פישמן-מיימון בהצעת החלוקה ב-1947 ואף נאם בפני ועדת אונסקו"פ בעד הקמת מדינה יהודית בתנאים שהוצעו. ראו: [גביזון רות \(תשס"ט\), שישים שנה להחלטת כ"ט בנובמבר 1947, מרכז מציל"ה למחשבה ציונית, יהודית, ליברלית והומניסטית עמ' 194-200.](#)

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

יצחק טבנקין

שם:	יצחק
שם משפחה:	טבנקין
תאריך לידה:	1887
מקום לידה:	בוברויסק שברוסיה הלבנה (בלארוס)
מצב משפחתי:	נישא פעמיים בעקבות מות אישתו הראשונה חוה סטאשבסקי (היו לזוג ארבעה ילדים, אחד מהם, יוסף טבנקין, היה ממפקדי הפלמ"ח).
מקום מגורים:	עין חרוד מאוחד
מקצוע והשכלה:	מנהיג ציוני סוציאליסט
ציוני דרך בחייו:	חבר בתנועת פועלי ציון, עלה ארצה ב-1912, עבד כפועל בחוות כנרת בכפר אוריה, חבר בגדוד העבודה וממייסדי משק עין חרוד. עם עמיתיו דוד בן גוריון וברל כצנלסון ייסד את "אחדות העבודה" (1919), את ההסתדרות הכללית (1920) ואת מפלגת פועלי ארץ ישראל (1922). היה מהוגי הקיבוץ הגדול ונמנה על מייסדי הקיבוץ המאוחד וממנהיגיו. כציוני סוציאליסט נמנה על ההתיישבות העובדת האקטיביסטית והיה מהוגי הפלמ"ח (שילוב התיישבות וביטחון). כיהן תקופה קצרה בכנסת ובמוסדות הפועלים ומ-1949 התמקד בחינוך בסמינר אפעל. נפטר ב-1971 ונקבר בעין חרוד מאוחד.

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

יצחק טבנקין – ארץ ישראל אינה ניתנת לחלוקה (22 בדצמבר 1946)

ארץ־ישראל איננה ניתנת לחלוקה... ארץ ישראל שבה תהיינה מדינה יהודית ומדינה ערבית, מעוררת חששות צבאיים וחששות בלבות הערבים ומשמשת גורם מכריע בשיתופנו אתם. ורוצים אנו בשלום עם הערבים, אף על פי שמפעל בניינו איננו תלוי בהסכמתם. אנו מביאים תקומה לכל המזרח הקרוב: אנו מביאים יותר עצמאות ופחות תלות משמביא האימפריאליזם של אירופה המערבית. ידידים אנו לעם הערבי ולא אויביו, אנו מתנגדים פרינציפיונית לחלוקה, כי היא איננה פותרת את בעיית ארץ־ישראל אלא מגבשת צורה ממלכתית אשר תהיה נגד עליה יהודית לארץ־ישראל. החלוקה משחררת את השלטון האנגלי בארץ ישראל מהתחייבויותיו כלפינו ויוצרת מתיחות צבאית בין היהודים והערבים.

המעפילים צריכים לעלות ועלה יעלו: המעפילים יתקוממו נגד החזרתם ואנו נעמוד לימינם בהתקוממותם זו. הנשק היהודי המיועד להגנה עצמית לא יוסגר: ההתיישבות תמשך. נעשה את הכל לבנין העצמאות של המדינה היהודית בארץ־ישראל... אפשרות של עליה חפשית לארץ־ישראל וחיים חפשים לארץ־ישראל — רק כך תבנה ותקום המדינה העברית העצמאית בארץ־ישראל כולה.

[עיתון הארץ, 22.12.1946](#)

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

הרב ד"ר יהודה לייב מאגנס

שם:	יהודה לייב
שם משפחה:	מאגנס
תאריך לידה:	1877
מקום לידה:	אוקלנד קליפורניה
מצב משפחתי:	נשוי לביאטריס
מקום מגורים:	ירושלים
מקצוע והשכלה:	רב רפורמי (ובעל תואר ד"ר מאוניברסיטת היידלברג, גרמניה), ממנהיגי הקהילה הרפורמית בארה"ב
ציוני דרך בחייו:	ב-1906, ייסד את הוועד היהודי-האמריקני (AJC), עמד בראש תנועה יהודית דמוקרטית בארה"ב ("הקהילה") ופעל נגד התבוללות הקהילה הרפורמית. עלה ארצה ב-1922 עם משפחתו, היה ממקימי האוניברסיטה העברית בירושלים (1925) וכיהן כנשיא האוניברסיטה. נפטר ב-1948 ונקבר בבית הקברות סנהדריה.
הערות:	חבר בתנועות "ברית שלום" ו"איחוד", שדגלו בהקמת מדינה דו לאומית בארץ ישראל, ואף השווה את מעמד יהודי התפוצות ליהודי ארץ ישראל (סבר שלא כולם צריכים לעלות ארצה אלא רק מספר שישמר שוויון בין כמות היהודים לערבים).

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות

עדות ד"ר יהודה לייב מאגנס ("האיחוד") בפני אונסקו"פ (14 ביולי 1947)

הנחתנו היא, ששיתוף פעולה יהודי-ערבי הוא לא רק נחוץ, לא רק הכרחי לקיום השלום בחלק זה של העולם, אלא שהוא גם אפשרי... ארץ-ישראל היא לא רק אדמה יהודית, ואף לא רק אדמה ערבית. בין השאר היא ארץ קדושה לבני 3 הדתות המונותאיסטיות בעולם. לערבים זכויות טבעיות גדולות בארץ ישראל. הם יושבים כאן במשך דורות, קברות אבותיהם כאן, כאן תמצאו שרידים של תרבות ערבית לצורותיה השונות... מאידך, יש ליהודים זכויות היסטוריות בארץ-ישראל. אנו מעולם לא שכחנו את ארץ-ישראל. "אם אשכח ירושלים - תשכח ימיני" שיננו ילדינו על שפתותיהם במשך דורות... לפיכך, יש לנגד עינינו זכויותיהם הטבעיות של הערבים, מצד אחד, ומצד אחר – הזכויות ההיסטוריות של היהודים. והשאלה היא – כיצד יימצא הפיתרון הצודק, המוצא של כבוד מסבך זה.

אנו מציעים, שארץ-ישראל תהיה למדינה דו־לאומית, מורכבת משני לאומים, שתי נתינויות – נתינות יהודית ונתינות ערבית, מדינה, שבה יהיו לכל נתיניה זכויות שוות גם מבחינה פוליטית, ובלי להתחשב למי הרוב ולמי המיעוט. אנו מכנים דבר זה בשם פאריטי פוליטי (parity* political).

אנו מציעים, שתהיה ועדה מתמדת לענייני עלייה. ועדה שבה יהיו מיוצגים יהודים, ערבים והאו"ם. זכות ההכרעה בוועדה כזאת תהיה לנציג האו"ם. אין אנו מאמינים באפשרות שארץ-ישראל תישאר בתקופה העתידה הקרובה בלי צד שלישי, הוא האו"ם...

העלייה היהודית תותר עד שיוצר הפאריטי עם הערבים, היינו פאריטי פוליטי, זה יאפשר ליהודים להביא לארץ-ישראל עוד כחמש מאות אלף עד שש מאות אלף עולים...

הרבה יהודים והרבה ערבים מכל שכבות הציבור... מצפים להוראה אמיצה מצדכם, התוויית דרך שתשחרר את הארץ מהמתיחות הפוליטית ויצרים לאומניים וטרור רוחני ופיסי כאחד. אנו קוראים לכם שלא להיתפס ליועצי הייאוש אלא תתנו הזדמנות הוגנת להצעות קונסטרוקטיביות, שבמרוצת הזמן יביאו לידי התגשמות התקוות לחירות אמתית, לקדמת ארץ ולשלום לשני העמים היושבים בארץ הזאת.

* parity פירושו שוויון.

מתוך: גביזון רות (תשס"ט), שישים שנה להחלטת כ"ט בנובמבר 1947, מרכז מציל"ה למחשבה ציונית, יהודית, ליברלית והומניסטית, עמ' 208-213.

